N:o 5. Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: HUSS & BEER. Stockholm den 1 Mars 1885. Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr. Lösn:r 30 öre. Annonspris 20 öre petitrad. Årg. 5.

Om organistbildningen i Sverige.

Enligt k. kung. den 8 Dec. 1881 skall sökande till organisttjenst förete betyg, att han eger åtminstone godkända kunskaper i piano- och orgelspelning, harmonilära samt orgelns stämning och skötsel. — Sökande till kyrkosångare-befattning skall förete betyg i elementar- och kyrkosång. — Betygen skola vara utfärdade af k. musikkonservatoriet eller — efter formulär, fastställdt af musikaliska akademien — af domkyrko-organist eller annan person, som dertill erhållit akademiens tills vidare gällande förordnande. — Betygsgraderna betecknas medelst godkänd, med beröm godkänd, berömlig. — Till ledning vid betygens bestämmande tjena de kurser, som för musikkonservatoriet af läroverksstyrelsen uppgöras.

Sverige har ungefär 2,000 kyrkor, af hvilka hvar och en måste ha en organist, examinerad och med betyg om minst godkända kunskaper. För att tillgodose detta behof har landet endast en offentlig läroanstalt, neml. k. musik-konservatoriet, som årligen examinerar omkring 15 organister. Men då denna kontingent är alldeles otillräcklig, ha domkyrko-organisterna rätt att utfärda betyg, som gifva samma kompetens som konservatoriets. Derom är ju i och för sig ingenting att anmärka, för så vidt dessa betyg äro utfärdade med ledning af de kurser, som skola tjena till efterrättelse vid betygens bestämmande. Dessa af musik-konservatoriets styrelse uppgjorda kurser, fastställda genom ofvannämda k. kung., tillämpas vid konservatoriet, och skulle och borde — enligt samma k. kung. — äfven tillämpas af domkyrko-organisterna. De synas oss vara uppställda med urskilning, hvadan mot dem icke med fog kan göras någon väsentlig anmärkning, förutsatt att de tillämpas med behörig hofsamhet. Önskligt vore för den skull, att alla Sveriges organister examinerades enligt dessa grunder, ty derigenom skulle kyrkomusiken — till en del äfven den profana musiken — blifva bragt ur den lägervall, hvari den f. n. befinner sig, och som tar sig uttryck på mångahanda sätt, exempelvis i en förr ej anad pretentiös form af dilettantism, en följd af brist på goda lärare. Orsaken till denna brist torde framgå af det följande.

Men man må dock icke förbise, att, om äfven antalet organistbefattningar är ganska stort, en stor del af dessa tjenster äro så illa lönade, att ingen rimligtvis kan begära, att en bildad musiker skall söka en sådan plats. Vi ha hört uppgifvas, att ofantligt många organisttjenster lönas med endast 60 à 70 kronor årligen. Då den studietid, som i medeltal åtgår till förvärfvande af kompetens enligt här ofvan antydda grunder, torde böra beräknas till minst 4 år, och då lagen stadgar samma kompetens för alla organisttjenster, de må vara väl eller illa lönade, så inses lätt, att häruti under sådana omständigheter ligger ett missförhållande, ja, ett ganska stort sådant, ty ingen kan väl rimligtvis fordra, att en person skall genomgå en 4-årig lärokurs för att förtjena — 70 kronor pr år. Som lagens fordran i detta fall torde vara väl sträng, anse vi en förändring vara af nöden. Den har också ledt till en praxis, som är allt annat än lyckosam för våra musikförhållanden i allmänhet, och som, om ingen ändring sker, bestämdt kommer att i det närmaste förqväfva allt hvad kyrkomusik heter i vårt land. Det är neml. allom bekant, hurusom en del domkyrko-organister ge betyg till snart sagdt hvem som helst, som derom framställer begäran, och följaktligen på helt andra grunder än de i lag föreskrifna. I allmänhet beräknas för en sådan examen lika många månader som eljest år. Då nu betyg, tagna för domkyrko-organist, gifva samma kompetens som konservatoriets, inses lätt hvilken orättvisa som begås mot de vid konservatoriet examinerade organisterna och mot församlingarna, en orättvisa, som naturligtvis på mångahanda sätt inverkar menligt icke allenast på musikens spridning ibland folket, utan äfven på det högre musikstudiet och framför allt på bildandet af dugliga organister. Ty hvem vill väl gerna egna sitt lif åt ett kall, som i sig sjelft är så illa lönadt, när utsigterna till utkomst på den banan genom denna särskilda kategori af organister blifvit ännu ytterligare förringade? Många exempel på den orättvisa, som i följd af ofvan berörda missförhållanden utöfvas, skulle kunna anföras, och otaliga äro de fall, då vid konservatoriet examinerade organister blifvit tillbakasatta för andra, som, ehuru utan motsvarande kunskaper, på detta sätt lyckats förskaffa sig betyg. Vid uppsättande af förslag får naturligtvis ingen hänsyn tagas till de olika grunder, efter hvilka de särskilda sökandenas betyg möjligen kunna vara utfärdade.

Egendomligt är emellertid, att ett sådant oskick kunnat så lång tid få oanmärkt passera, så mycket mer som — vi upprepa det ännu en gång — det är ett brott mot allmän lag.

Den, som här vid lag kunde och borde gripa in med allvar och kraft, är enligt vårt förmenande Kongl. Musikaliska Akademien. Det kan måhända synas, som om dessa nu berörda förhållanden skulle ligga utom området för akademiens verksamhet såsom konstanstalt, men ett sådant sätt att resonnera skulle endast bevisa total oförmåga af logiskt tänkande, ty man måste ju för att komma uppåt börja vid sjelfva grunden. Skall musikaliska akademien, som är en statens institution, utöfva något verkligt gagn för landet i sin helhet, är det icke nog med att utbilda en och annan individ, som händelsevis kommit att beträda konstens tempelgårdar, utan det gäller att taga vara på den rika skatt af musikalisk begåfning, som finnes hos sjelfva folket, och som, om den äfven icke kan konstnärligt bearbetas, åtminstone bör få någon ans och ledning, hvilket icke kan ske på annat sätt än genom goda lärare. Att sådana måtte utbildas, bör akademien tillse, och den gör det också i fråga om sitt eget läroverk, men den bör också

tillse, att på annat sätt examinerade personer, hvilkas betyg inför lagen gälla lika högt, ha de kunskaper, dessa betyg utvisa.

Emellertid vill det synas, som om intresset för en sund musikalisk riktning hos den stora allmänheten allt mer och mer ginge tillbaka. Men det kan rimligtvis icke vara annorlunda, ty de personer, som skulle föra musikens ädla konst in bland folket (i skolan, kyrkan och hemmet) eller åtminstone verka förädlande på sjelfva riktningen, ha dels inga kunskaper och ofta nog hvarken tid eller lust att syssla med ett ämne, som för dem icke har något intresse. Då nu skollärarretjenst ofta är förenad med organisttjenst — denna senare anses då alltid såsom bisak — händer det att organisten, utom det att han saknar kunskaper och skicklighet för sitt kall, är rent af omusikalisk. — Den, som vill taga närmare reda på dessa förhållanden, behöfver endast göra besök i åtskilliga landskyrkor och skolor för att erfara, att vårt påstående icke är öfverdrifvet.

Af hvad sålunda blifvit anfördt framgår, att ändring på ett eller annat sätt snarligen måste ske. Att bestämdt säga i hvilken riktning denna ändring bör gå, ingår icke i planen för denna vår uppsats, om vi eljest vore kompetenta dertill. Vi ha endast velat påpeka sjelfva sakförhållandet. Önskligt vore, att kongl. musikaliska akademien med det snaraste ville taga saken i öfvervägande och tillsätta en komité, för att utröna hvad som bör göras.

Vi för vår del anse:

1:o) att för kompetens till vissa mindre organistbefattningar icke ovilkorligen bör fordras fullständig organistexamen;

2:o) att, om domkyrko-organisternas rätt att examinera organister skall bibehållas, ordentliga, af staten bekostade organistskolor inrättas i stiftstäderna;

3:o) att undervisning i dessa organistskolor meddelas kostnadsfritt, såsom förhållandet är vid konservatoriet;

4:o) att examen ställes under offentlig kontroll, helst genom från akademien utsände censorer, på det fullständig enhet måtte vinnas i fråga om grunderna för betygens bestämmande.

Vi ha hunnit till slutet af vår uppsats. — Mycket vore för öfrigt att tillägga i fråga om organistens ställning i samhället och de löneförmåner, som i allmänhet bjudas honom; men vi tro, att någon förbättring i det hänseendet icke är att vänta, åtminstone icke förr än ofvan nämda missförhållanden blifvit i någon mån afhulpna. Men redan detta vore en stor förbättring, som skulle helsas med tillfredsställelse, och hvaraf frukterna säkerligen icke skulle uteblifva. Dels skulle derigenom högsta möjliga rättvisa beredas dem, som verkligen ha musikalisk bildning, dels skulle det blifva en kraftig sporre för andra, som nu af lätt förklarlig likgiltighet gå ginaste vägen, att befläta sig om musikaliska studier. Och äfven på musiken såsom konst komme denna förändring att verka välgörande, ty derigenom kunde mången talang, som nu går miste om sin utbildning, blifva bragt i ljuset och nå sin bestämmelse.

Man talar så mycket i våra dagar om kyrkomusikens förfall, och det arbetas på att höja densamma genom reformerande af vår koralbok o. s. v. Men den, som har någon inblick i förhållandena, måste tyvärr erkänna, att äfven om koralboken blefve än så väl och fullständigt reformerad — restaurerad eller rekonstruerad — detta enbart icke skulle föra till det åsyftade målet, ty orsakerna till kyrkomusikens förfall äro många och en af de förnämsta är den bristfälliga, illa ordnade organistbildningen. *E. M.*

Till föredraget af Beethovens nionde symfoni.

I anledning af ett rykte, som vi hoppas vara sant, att nionde symfonien skulle vara ämnad att å nyo gifvas här påskdagen, tillåta vi oss fästa den aktade dirigentens uppmärksamhet på de väl motiverade och med största pietet gjorda små ändringsförslag, som Richard Wagner framstält i en uppsats med ofvanskrifna titel uti 9:de bandet af hans samlade skrifter. De äro verkligen så förträffliga, så lätt utförda och helt säkert så väsentligt förbättrande det väldiga arbetets yttre verkan, att det väl synes vara mödan värdt att åtminstone göra ett försök dermed. Vi skola derför i korthet redogöra för de vigtigaste.

Helt säkert har det händt hvar och en, som på förhand studerat partituret eller genomspelat klaverutdraget till nionde symfonien, att vissa ställen i orkestern under uppförandet icke gjort den verkan, som man väntat sig. Den och den melodien kom icke fram, den och den passagen lät abrupt och hackig, icke flytande som i klaverutdraget. På denna omständighet gifver Wagner två förklaringar, hvilka också äro de enda möjliga. Dels var Beethoven vid nedskrifvandet döf och hade glömt att alltid rätt beräkna instrumentens inbördes klangstyrka och gränsen af de fordringar man rimligtvis kan ställa på dem; dels skref han för den gamla Haydn-Mozartska orkestern med dess inskränkta resurser, särdeles beträffande bleckinstrumenten, naturhorn och naturtrumpeter, hvadan han ansåg sig nödsakad att stundom afbryta melodien, i stället för att konseqvent fullfölja densamma, såsom han med all säkerhet skulle gjort med kännedom om nutidens orkestrars större rörelseförmåga, i det man nu ledigt blåser skalan på ventilinstrument och i flöjt- och violinstämmorna tillåter sig skrifva för större höjd än fordom.

Lika enkel som den öfverklagade olägenhetens förklaring är, lika osökt naturligt är dess afhjelpande enligt Wagners förslag. Man behöfver icke det minsta ändra Beethovens ideer, utan tvärt om endast underhjelpa deras riktiga framkomst. Der ha vi t. ex. det nyligen i några dagliga tidningar påpekade andra hufvudtemat ur scherzot, hvilket första gången kommer i C-dur och börjar sålunda:

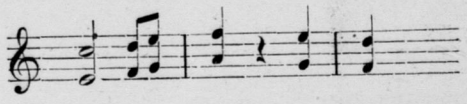

Jag hemställer — säger Wagner — till musikern, huruvida han med godt samvete kan påstå sig någonsin hafva tydligt hört denna melodi under uppförandet, ja, huruvida han ens skulle känna till den, om han ej läst den i partituret eller spelat den ur klaverutdraget. Orsaken är den, att melodien är skrifven för träinstrumenten, hvilka äfven i sitt fortissimo ej ega tillräcklig energi för att kunna göra sig hörda gent emot stråkarna, som i högsta kraft unisont utföra oktavmotivet, hvarjemte hornen yttermera förvärra saken genom sina rytmiskt framstötta naturtoner. Wagner föreslår att här låta de fyra hornen spela med hela melodien, börjande sålunda:

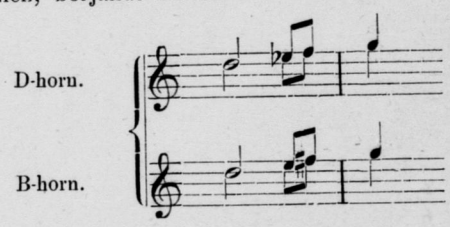

Att nämligen söka hjelpa saken blott genom att dämpa stråkarnes fortissimo, skulle vara att förstöra ställets karakter. Bättre då att om så behöfs förstärka melodien äfven genom trumpeterna, hvilka i alla fall medverka — men äfven de på olämpligt sätt — då temat återkommer längre fram i D-dur.

I det Presto, som inleder finalen, störes den flytande unisongången i takt 3—5 åter genom trumpeternas afbrutna stötiga naturtoner. Wagner föreslår i dessa takter följande trumpetsats:

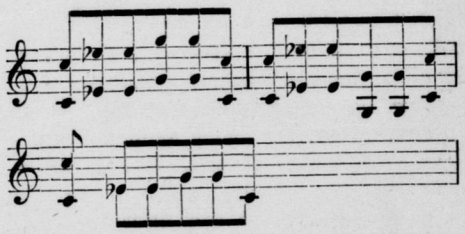

Motsvarande lämpliga ändringar vid ställets upprepningar längre fram torde af en van orkesterarrangör lätt verkställas; vi ha här ej utrymme för Wagners alla utförligare notexempel.

Det äldre antagandet, att man i en symfoni ej finge för violiner och flöjter skrifva högre än till och med trestrukna a, gjorde att Beethoven, då hans melodiska intention dref honom ut öfver denna punkt, föll på den nästan barnsligt ängsliga utvägen att låta utföra den der ofvan liggande noten genom att rycka ned stället en oktav, hvarigenom emellertid melodiens konseqventa gång blir afbru-

ten. Jag hoppas — säger Wagner — att man redan i alla orkestrar är ense derom, att i scherzots stora fortissimo låta båda violinerna och alten spela, icke såsom det står:

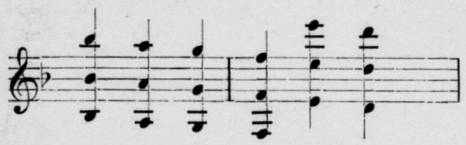

utan såsom melodien nödvändigt fordrar:

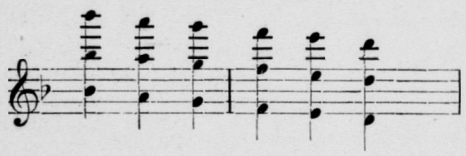

och äfvenså att på liknande ställen låta flöjten rycka upp på trestrukna i st. f. tvåstrukna b.

Uti det åtta takter fyllande »espressivo», för blåsinstrumenten i första satsen (börjande på sid. 17 och 51 i Peters', sid. 19 och 53 i Breitkopf & Härtels partitur) gör W. äfven i flöjt och oboe några ändringsförslag till fördel för melodiens konseqvens, dem vi dock här, af brist på utrymme för notexempel, måste förbigå.

Slutligen proponerar han en välbehöflig ändring i solotenorens parti uti det andra gången upptagna »Poco adagio» mot slutet af finalen. I takt 5 af detta adagio har sopranen i H-dur en melismatisk gång, som sedan varieras kanoniskt af alla öfriga solostämmor efter hvarann. Men dessutom inträder tenoren redan i takt 6, således innan hans tur kommit, och samtidigt med alten, med en liknande melism, som förstör effekten af hans följande takt, der rätteligen melismen borde börja. Hela denna tenorens otidigt melismatiska takt 6 inskränker nu Wagner till följande noter:

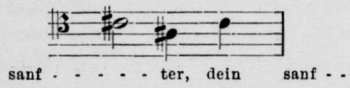

hvarigenom tenoren äfven vinner fördelen att få hemta andan före inträdet af hans egentliga melism i takt 7.

På parketten väljer man sin plats, om man vill se bättre eller sitta svalare och beqvämare än på raderna — i fall man har råd att bekosta sig denna dyra plats. En afton uppträdde på parketten en herre, som åtminstone ej för beqvämlighetens skull tycktes ha valt sin plats, ty han stod äfven under pjesens gång utan att bekymra sig om de bakom honom sittandes uppmaningar att sätta sig ned. »Låt honom stå», hördes slutligen en röst, »det är en skräddare som hvilar sig!»

Beethoven må skrifva hvad han vill, man varsnar deruti kornblixtar ifrån en annan verld. AMBROS.

Om rationel pianoundervisning.

lakttagelser och råd af en gammal pianolärare.

Betecknande nog för åsigterna om Pianospelningen i vår tid äro tvenne förslag, som på allvar blifvit framstälda, det ena gående ut på att inskränka pianospelningen genom en polisförordning, det andra afseende att bereda en ny inkomstkälla för staten genom att belägga pianon i hemmen med skatt, emedan de med rätta borde betraktas såsom — lyxartiklar. Beträffande det myckna pianospelandet i vår tid kan ej nekas att det utöfvas i allt för vidsträckt mån och att pianoklinket ofta verkar plågsamt och störande för de spelandes grannar, hvilka stundom knappast få nattro för »det eviga klinkandet», men på enskild väg, genom vänlig öfverenskommelse bör väl utan polisens mellankomst kunna åstadkommas en utredning af denna sak. Idén att behandla pianot såsom en lyxartikel och lägga skatt derpå har väl utgått från en fiffig finansman eller en inbiten pianofob. Kanske ock att afsigten med en sådan beskattning har varit den samma, som föranledt — hundskatten, att minska antalet af dessa bullersamma och besvärliga favoriter. För ernåendet af detta resultat på den vägen äro dock utsigterna klena, och de många stackars pianoundervisarne, som hafva sitt lefvebröd af »tortyrlådan», finge väl betala fiolerna genom att sätta ned lektionspriset och indirekt erlägga hela skatten, allt till föga fromma för konsten, som allt mer skulle göras till godtköpsaffär.

Det torde emellertid, innan vi börja tala om sjelfva pianoundervisningen, just med afseende på de ofvannämda tankarna om pianot och detta instruments nytta eller skada, behöflighet eller obehöflighet, vara skäl att taga dess vigt och värde i betraktande, och då ödet, i samma stund jag satte mig ned att börja denna artikel, stack mig i handen en utländsk tidning, på hvars första sida stod att läsa en uppsats »om pianot och den moderna musikaliska bildningen», kan jag ej motstå begäret att visa mig ojäfvig i talan om pianot genom att andraga en annans åsigter i saken, hvilka här till sin hufvudsakliga del anföras. De yttrades nyligen i en föreläsning af den bekante prof. Riehl i München.

»Pianot», säger han, »bildar i det moderna lifvet obestridligen en makt, ja man kan säga att det till en viss grad uppträder såsom en öfvermakt. Det verkar mer än något annat instrument befordrande och bestämmande på hela vårt musikaliska tänkande, men å andra sidan är det äfven orsak till flera missförhållanden och har väsentligen bidragit till att göra vår musikaliska bildning ensidig.

Pianot är först och främst de moderna komponisternas instrument. Hvarje komponist har sitt ledinstrument, det instrument, efter hvilket han i första rummet modellerar själen i sina kompositioner. Dessa instrument hafva varit olika under olika epoker. Palestrinas och hans italienska efterföljares instrument ända till Rossini var menniskorösten; deras kompositioner äro alla inspirerade af sångens ande. Bachs och Händels älsklingsinstrument var orgeln, och så äro alla deras verk, deras arior och körer orgelmusik. Ledinstrumentet under den symfoniska perioden, en Haydns och Mozarts period, är till en del åter sångstämman, till öfvervägande del likväl violinen. Äfven under Beethovens första tid visar violinen sitt inflytande, men sedan blifver pianot hans ledinstrument, och från den stunden herskar detsamma hos komponisterna — med få undantag, såsom hos Spohr — ända in uti vår tid och särskildt hos romantikerna. Pianot är nödigt för kompositions-tekniken; visserligen skall konstnären ej komponera vid pianot, men det är oumbärligt såsom hjelpmedel vid pröfning och korrigering af det han skapat. Med pianots stigande betydelse för komponisterna hafva också summan af pianokompositionerna ökats, och många af våra första mästare hafva gjort sig allmännare bekanta genom sina pianoverk. I följd af pianots användande allt mer och mer af komponisterna har också den musikaliska tekniken ändrats. Den svaga sidan hos pianot är melodien, det kan ej bringa melodien till ett äkta, fullt melodiskt uttryck, emedan det är omöjligt att göra pianots ton efter önskan till- och aftagande. Derför träder här tonens kraft och fyllighet samt den rytmiska rörelsen i förgrunden. Klangstyrkans stegrande äfven i kompositionerna är en följd häraf, och derigenom blifver vårt öra förslöadt, vi förlora allt mera känslan för den enkla melodiens behag.

Af högsta vigt är pianot såsom encyklopediskt instrument. Utan detsamma skulle den moderna tidens framsteg i musik hafva varit absolut omöjliga; ty endast på pianot kan ett musikaliskt konstverk något så när utföras; ej på något annat instrument. Derigenom har pianot blifvit ett instrument för den allmänna musikaliska bildningen. I sammanhang dermed står den stora betydelse, som klaverutdragen vunnit under den moderna tiden; derpå beror till stor del den universela förbredningen af musiken. Men detta för också med sig en stor ensidighet; ty då för den stegrade klangstyrkan i de moderna kompositionerna den tvåhändiga sättningen ej är tillräcklig, har man öfvergått till den fyrhändiga, och dermed har man visserligen vunnit i större yttre kraft men ej i inre afseende gått åt djupet. Den trånga stämföringen och korsningen af stämmorna är naturligtvis svårare att åstadkomma i den fyrhändiga sättningen än i den tvåhändiga, hvilken alltid är mera individuel och konstenlig.

Mycket bättre är det att förena pianot med stråkinstrument, såsom väl förr skedde. I allmänhet måste man säga att pianot och klavérutdraget betydligt utvidgat vår kunskap men dervid också gjort den ensidigare. Med pianots tillhjelp kunna vi sätta oss in uti en allmännare kännedom om musikliteraturen,

och hvad som förr endast var möjligt för några få utvalda, att förvärfva sig en omfattande och historiskt-musikalisk bildning, det varder nu genom pianot en möjlighet i vida kretsar; vi kunna nu få höra hvad som helst utan den förmedlande konstnären, i det vi sjelfva kunna spela det. Häraf också den enorma tillväxten i pianoliteraturen, hvilken derjemte vinner en oerhörd öfvervigt genom de särskildt för pianot bestämda kompositionerna.

Pianot är den musikaliska skolans instrument; utan detsamma skulle vi ej i tekniskt afseende hunnit så långt som vi gjort. Redan i medeltiden, der vi finna första början till pianot, nyttjades det till didaktiska ändamål. Parallelt med pianots (klaverets) utbildning går utvecklingen af harmonien och notskriften. De hvita tangenterna representera medeltidens musik, de svarta den moderna musiken. Hvad som komponerades af grekerna och de gamle äfvensom af medeltidens kyrkotonsättare låter alltsammans utföra sig på de hvita tangenterna. Den nyare tiden har tillagt de kromatiska tonerna. Pianot är likväl ännu ej fullkomnadt, det har inga fjerdedelstoner; men det är i alla fall det vigtigaste instrumentet för undervisningen, utan hvilket ingen modern konstnär kan reda sig.

Pianot är hemmets instrument. Förr var det harpan och lutan, ehuru dessa ej voro så utbredda, som nu pianot. Från en mycket anspråkslös början har detta utvecklat sig, men det har nu blifvit förnämt; ingen menniska skulle i våra dagar våga begagna »hackbrädet», »spinetten», eller »clavicembalen» i stället för det klangfulla »pianinot» eller »flygelfortepianot». Pianot kan dock aldrig blifva oss en så intim vän som violinen, hvilken också med åren varder allt bättre och ofta nog går i arf genom flere generationer, under det pianot deremot blifver med åren allt sämre och sämre. I fråga om pianot hafva vi ej heller kommit till en så absolut byggnadsteknik som med violinen, derigenom förändrar sig också speltekniken och kompositionssättet. Derför sakna också många sinne för äldre pianokompositioner; man förstår ej att fatta dem historiskt, och så blir modesaken framför allt herskande i pianospelet. Moderniteten förgriper sig på de skönaste perlorna i musikliteraturen, ombildar dem till behag för den moderna tekniken, »förbättrar» och moderniserar dem till skada för den sanna konsten. Men vi borde ändra vårt öra, icke kompositionerna.

Pianot är qvinnornas instrument och spelar en vigtig rol i den vigtiga sociala frågan om utvidgandet af hennes arbetsfält. Men dermed befordras åter en viss ensidighet. Musiken är en konst för sällskapslifvet, för pianots öfvermakt träda emellertid alla andra instrument tillbaka, och en betydande literatur ligger förgäten och begrafven under dammet i biblioteken. Ett allmännare framträdande af stråkinstrumenten kan hjelpa upp saken, och derför är det glädjande att se huru på senaste tiden äfven qvinnorna egna sig mera åt violinen.

Pianot är också instrumentet för omusikaliskt folk, ty det kan mer än något annat bedraga oss i afseende på vår egen musikaliska förmåga. Med ett annat instrument märker den talangfattige snart hur det är beställdt, ej så med pianot, ty på detsamma kan han lätt dresseras till en viss grad. En följd häraf är den massa dålig och förderflig musik, som bara går ut på effektsökeri. Man bör ej underskatta de följder som sådan musik utöfva på nerverna, på menniskans både andliga och lekamliga välbefinnande. Man talar om smygande nikotinförgiftning, man kan lika väl tala om smygande musikförgiftning. Men huru hjelpa den saken? Här tjenar polisförordningar och pianoförbud till intet. Här hjelper blott en fördjupning och utvidgning af det musikaliska vetandet, och i samband dermed den insigten, att en hvar som ej har talang gör bäst i att icke spela. Då skall man komma att återvända till den gamla enkelheten, och våra grannar skola ej kunna så ofta klaga öfver att varda störda.

Pianot är ett nödvändigt ondt. Musiken skulle gå om intet utan detsamma. Det är ett stort godt, när det får inskränka sig till sin sfer. Går det ut öfver densamma länder det till ondo. Trots allt detta, om vi älska eller hata det, om vi betrakta det som en tröstbringande vän eller såsom en fridstörande fiende, stå vi dock alla, alla under pianots myndighet och bann.»

Vår Pristäflan.

Obs. annonsen å sista sidan.

Från Scenen och Konsertsalen.

	Febr.	
Stora Teatern.	11.	Auber: Den Stumma (Fenella: Fru Christenson).
» »	12, 18.	Gounod: Romeo och Julia.
» »	13, 17, 25.	Cherubini: Vattendragaren. (Antonio: Hr Bröderman).
» »	15.	Adam: Konung för en dag (Nemea: Frk. Andersson, Piffear: Hr Bröderman, Zelida: Frk. Laurin).
» »	16, 20, 22.	Meyerbeer: Profeten (Johan) Hr Sellman, Fides: Frk. Janson, Bertha: Fru Edling, Vederdöparne: Hrr Rundberg, Strömberg, Lundquist, Oberthal: Hr Rosén).
» »	27.	(100:e g.) Fides: Frk Wellander.
» »	24, 26, 28.	Hallström: Neaga, opera i 4 akt. af »Carmen Sylva», öfvers. fr. tyskan af Fr. Hedberg. (Vlad: Hr Strömberg, Radu: Hr Forstén, Neaga: Frkn Grabow och Ek. Ileana: Fru Edling, Sandu: Hr Ödman, Paraschiva: Frk. Janson och Fru W. Strandberg, En herde: Frk. Laurin). 1:a g. $\frac{24}{2}$.
Nya Teatern.	13.	Suppé: Boccaccio. (125 g.).
» »	21, 23–28.	» Afrikaresan, kom. opera i 3 akt. af M. West och R. Genée, öfvers. af E. Wallmark. (Titania: Fru Östberg, Fanfani pascha: Hr Ringvall, Antarsid: Hr Kloed, Miradillo: Hr. Petterson, Tessa: Frk. Jonson), Buccametta: Fru Bergström (1:a g. $\frac{21}{2}$).
Södra »	9—14.	Hervé: Kosackflickan.
» »	16—25.	» »
» »	23–25, 27.	Hauptner: Den lilla sångfogeln, sångspel i 1 akt. (Netchen: Frk. Grönberg) (1:a g. $\frac{23}{2}$.)
» »	28.	F. Poise: God natt granne! operett i 1 akt af Brunswick och Beauplan, öfvers. af F. Arlberg (Hr Rundqvist, Frk Grönberg).
Storkyrkan	16.	Prof. Byströms Motettafton.

Sista hälften af denna månad har varit rik på teaternyheter. Till dessa kunna vi räkna »Profeten», som återupptagits. Vidare hafva vi den länge väntade stora nyheten Ivar Hallströms »Neaga» på stora operan, »Afrikaresan» af Suppé på Nya T. och »Den lilla sångfogeln» af Th. Hauptner på Södra Teatern, hvilken gifves der såsom förpjes till »Kosackflickan».

Meyerbeers storartade och praktfulla opera »Profeten» (komp. 1843 och första gången gifven 1849 i Paris — 1852 i Stockholm), hvilken senast gafs härstädes förlidet år med hr Labatt i titelrolen, återupptogs d. 16 med herr Sellman i denna rol. I N:o 11 af denna tidning bedömdes då sjelfva operan något utförligare; vi hafva nu ej tillfälle att ingå i någon detaljgranskning af den för öfrigt väl bekanta operan, utan inskränka oss till att omnämna, att den äfven med sin nya rolbesättning var värd publikens bifall. Herr Sellman saknar visserligen herr Labatts manligt kraftfulla hjeltetenor, men hans röst tränger ändå fram med styrka äfven i det högsta läget, ehuru något skarp vid större forcering. Det dramatiska utförandet lemnar intet öfrigt att önska; han är en ståtlig Profet efter Scribes-Meyerbeers romantiska, emot den historiska verkligheten stridande, teckning. Fröken Janson är en förträfflig Fides och fru Edling förtjenar beröm för sitt utförande af Berthas parti. Den svåra duetten i fjerde akten emellan dessa båda gaf ett vackert prof på deras konstnärliga förmåga. Vederdöparnes partier sköttes med säkerhet och jemnhet, och i grefve Oberthals rol gjorde herr Rosén bättre lycka än i sina föregående roler, ehuru äfven här oförmågan att tydligt uttala vissa konsonanter verkade störande. Körerna gingo i allmänhet bra och skridskobaletten utfördes med en säkerhet och lifighet, som kunde ha hedrat skridskoklubbens prisvinnare. Den 27 Februari firade »Profeten» sin 100-årsfest på svenska operascenen, då Frk. Wellander på ett högst förtjenstfullt sätt sjöng Fides (på tyska) i st. f. Frk. Janson, som hastigt insjuknat.

»Neaga», den rumäniska folklifsbilden, sceniskt behandlad af »Carmen Sylva»

(Rumäniens drottning) och satt i musik af Ivar Hallström, presenterades oss å Stora Teatern den 24 dennes. Salongen var fullsatt och H. M. konungen samt kronprinsparet bevistade föreställningen. Publikens stämning var ytterst animerad och yttrade sig i framropningar af de spelande efter akternas slut samt hyllningar åt kompositören, som upprepade gånger måste visa sig å scenen efter slutet af operan.

Detta Prof. Hallströms mest betydande operaverk vittnar om en stegrad förmåga hos komponisten att skapa en karakteristisk musik. Det tragiska ämnet, som träder starkt i förgrunden, medgifver ej någon rikare musikalisk färgskiftning, helst som handlingen i det hela är ganska enkel och den nationella färgtonen, hvilken säkert är med trohet återgifven, äfven i lifligare scener, såsom t. ex. baletten, är af elegisk natur. Här och der framträder dock särdeles i de erotiska partierna en ljusare stämning.

Efter en kort introduktion, som börjar med ett dystert motiv ur straffångarnes kör, går ridån upp till första akten, som spelas i en af saltgrufvorna vid Ocna. I halfdager, eller rätteligen vid skenet af små lampor här och der, arbeta hvitklädda fångar som med rasslande kedjor om fötterna hamra på saltblocken. En bland dessa fångar är Vlad. Operan börjar nu med en kör: »Eviga träldom, Eviga natt», som skildrar straffångarnes sorgliga öde. I öfre delen af grufvan framträder derefter Sandu, ledsagad af vakt, från hvilken han vill slita sig för att störta ned i djupet och finna döden. Han hindras dock derifrån och föres ned till de andra fångarne, hvilka han anropar att göra slut på hans lif, hvilket de likväl ej våga. Vlad frågar ynglingen hvarför han blifvit ditförd, och han berättar då huru han under festen vid sitt bröllop med Neaga dödat en ung man, som vägrat dansa med hans brud, emedan hon var en lifstidsfånges barn, af mördarestam. Vlad säger då, att han kände Neagas fader, hvars brott var att han skjutit sin systers husbonde till hämd för att hon blifvit ihjälpiskad af denne. På Vlads fråga om Neaga är skön svarar Sandu med en särdeles vacker, kärleksglödande sång, hvari han skildrar sin bruds skönhet. En officer framträder härefter och förkunnar att några fångar vid påsktiden benådats, bland dessa Vlad. Denne ger sig nu till känna för Sandu såsom Neagas far och Sandu ber honom sedan han blifvit fri uppsöka Neaga och blifva hennes värn; Vlad går att lemna grufvan och Sandu störtar efter honom men hindras af soldaternas bajonetter. Ridån faller. Denna akt är i musikaliskt hänseende mycket stämningsfull, ehuru af dyster karaktär, och den präktiga kören: »Eviga träldom, eviga natt», som äfven afslutar akten, utfördes jemnt och uttrycksfullt.

Andra akten visar oss byn Rucar med bergomgifvet landskap i fonden. Unga flickor syssla vid en brunn i förgrunden, sjungande en liflig och täck körsång om det trolleri i brunnen, hvarigenom den som tittar ned i den får se sin tillkommandes ansigte. De försöka sin lycka med olika framgång och skynda sedan derifrån. Vlad inkommer och sjunger en klagande sång om hur allt förändrats under de 20 år han varit borta och han undrar om han någonsin skall få återse sin hustru, sin son och sin Neaga. Han drar sig undan, då flickorna åter inträda åtföljda af zigenerskor, hvilka derefter börja en dans, hvartill musiken är ganska karaktäristisk. Vlad betraktar dansen på afstånd. Neaga inkommer med en amfora på axeln att hemta vatten vid brunnen. Zigenargumman Paraschiva kommer fram och spår flickorna, hon nalkas äfven Neaga och spår henne i handen: »Din älskling är fjerran i mörker, — men den dig älskar är helt nära.» Flickorna framträda till Neaga och håna mördarens brud, viljande slita blommorna ur hennes hår. Neaga utropar förtviflad: »Finnes då ingen, som tror på min oskuld?» — »Jag», svarar Vlad som framträder till hennes försvar och ger sig till känna som hennes fader. Då flickorna finna att Vlad är en fånge från Ocna skynda de ut i förskräckelse. Akten slutar med en vacker vexelsång och duett mellan Vlad och Neaga.

Under tredje akten äro vi i byn Goleschti. Scenen är en gräsplan med en kyrka på ena och ett värdshus på andra sidan. Unga män sitta och dricka under värdshusets skuggtak, skämtande med flickorna, som fylla deras bägare. De sjunga en dryckessång och tala om Radus bröllop. Efter en kör af männen: »Brudsvenner, till häst nu», skynda alla ut. Vlad inträder, bärande en säckpipa, och ledes af Neaga. Han sätter sig på en trädstam, och Neaga knäböjer bredvid honom. De tala om Sandu, och hon får till sin förtviflan veta, att han är i Ocnas grufvor. — Gossar och flickor inkomma och begära en sång af Neaga. Hon uppstämmer en sorgsen visa men de begära en munter i stället. Vlad spelar för dem och Neaga sjunger en gladare visa »Uppå min fåle red jag till kärestan åstad», men äfven denna sång röjer hennes sorg och förtviflan. Efter ännu en sång spelar Vlad till dans. Neaga sätter sig vid hans sida. Dansen afbrytes af det inträdande brudparet Radu och Ileana, som under tonerna af en marsch åka in på scenen följda af bröllopsskaran. Neaga igenkänner i brudgummen sin broder Radu och skyndar glad fram till honom, viljande leda honom bort till fadern. Ileana frågar Radu om han är tiggarens son och broder till en gatusångerska och uppmanar honom, om så är, att ej kännas vid dem. Han förnekar dem båda och Vlad uttalar nu sin förbannelse öfver sonen, som slutligen lemnas ensam qvar, förkrossad och knäfallande. Finalen i denna akt är af stor musikalisk-dramatisk effekt.

Fjerde akten. En bergstrakt med ett kloster till höger, hvarifrån en sluttande gång leder ned till scenen. Början af denna akt påminner om scenen i Tannhäuser, då herdegossen sitter på klippan blåsande skalmeja och pilgrimerna nedtåga från Wartburg. Här sitter en herde i förgrunden, blåsande flöjt, en annan står på en klippa i fonden och blåser alphorn. Instrumenten spelas dels solo och dels i duett och dess emellan sjunger herden i förgrunden en liten sång: »min flicka är i dal» etc. Neaga och Vlad nedkomma från bergstigen, den senare vacklande af trötthet. Han lägger sig ned och tyckes somna. Neaga kysser hans panna och studsar tillbaka utropande: »kall som en is! Han är död.» En procession af munkar, bland dem Radu, komma ur klostret med ljus i händerna och gå, sjungande en andlig sång, ned åt scenen. Landtfolk följer dem ur kyrkan. Neaga knäböjer för Radu utan att se på honom, bedjande om bistånd; Radu igenkänner henne: »Neaga! du här» — »Jag är Radu, din broder, den ångrande syndaren.» Neaga vill ej erkänna honom. Han kastar sig ned för Vlad, som vaknar till lif och förnyar förbannelsen. På Neagas förbön erhåller Radu slutligen den döende faderns välsignelse. Munkarne bära sedan bort den döde och Neaga följer med dem in i klostret. Scenen är några ögonblick tom, derefter kommer Sandu ned för bergstigen, flyende, upptröttad. I en monolog omtalar han att han förledt fångarne till uppror och lyckats undkomma. Neaga nedkommer från klostret. »En väg har jag blott nu . . . till Sandu, till Ocna.» — De igenkänna hvarandra och tolka återseendets glädje i en duett af mycken skönhet. Soldaterna som förfölja Sandu närma sig, de synas på bergstigen och upptäcka i månljuset Sandu. En gevärssalva lossas och Neaga, som kastar sig framför Sandu, träffas jemte honom af kulorna och båda nedfalla döende, sjungande om sällhet och frid i döden. Radu, som hört skotten, kommer ur klostret, hindrar soldaterna att rusa ned och går sjelf långsamt ned för stigen till de döda, vid hvilka han faller på knä. Så slutar operan.

Samtliga de spelande syntes intresserade för sina uppgifter och bemödade sig om att efter förmåga bidraga till framgången af detta betydande konstverk af en värderad svensk tonsättare. I Neagas parti återgaf fröken Grabow en vacker bild af Sandus olyckliga brud, den gamle Vlads hängifna dotter, och inlade varm känsla i sin sång. Hon tycktes dock ej rätt disponerad första aftonen. Fröken Ek, som alternerar med henne, spelade och sjöng rolen mycket förtjenstfullt. Herr Ödman, för hvilken Sandus parti väl särskildt är skrifvet, hade ej många men dess mer vackra sångnummer i de båda akter, hvari han spelar, och utförde sin rol med lif och kraft. Vlad gafs af Herr Strömberg ganska dramatiskt och rösten var ovanligt mjuk och behaglig i detta hans sångparti, som dock stundom var något lågt för hans röst. Herr Forstén, Radu, inlade mycken förtjenst i sitt spel, särdeles under förbannelsescenen i tredje akten; den kraftiga passionerade sången här för-

anledde dock ett vibrato, som något inverkade på intonationens renhet. Fru Edling (Ileana) och Frk. Laurin (herden) hade endast mindre partier men skötte dessa väl.

Fröken Janson spelade Paraschiva, »en gammal Zigenerska», men hennes ungdomliga utseende stämde ej väl öfverens med epitetet »gammal». Sångrolen utförde hon väl, som vanligt. Fru W. Strandberg alternerar med henne i denna rol.

Af dekorationerna ådrog sig första aktens grufschakt största uppmärksamheten. Landtfolkets kostymer, som lära förfärdigats i Rumänien, och sålunda verkliga nationalkostymer, voro särdeles präktiga, den ena icke lik den andra, alla lysande af mångfärgade stickningar, silfver- och guldbroderier. Brudparets drägter voro särdeles rika och praktfulla.

Hvad beträffar »Neagas» framtid på scenen, våga vi ej yttra någon spådom, men tvifla på att den kommer att åtnjuta samma popularitet som tonsättarens mera melodiösa och dekorativt praktfulla opera »Den bergtagna».

Om de andra nyheterna kunna vi endast yttra oss helt kort. — »Afrikaresan» på Nya Teatern är uppsatt på ett högst lysande sätt. Libretton är ganska städad men ej synnerligen roande och musiken står i qvickhet och uppfinningsförmåga ej så litet efter den i »Fatinitza» och »Boccaccio». Bland de mest anslående numren äro i första akten »Antarsids kupletter, Titanias entrée och en trio mellan Fanfani, Tessa och Buccametta samt qvartetten». I andra akten framstår mest »rosenduetten» mellan Titania och maronitfursten Antarsid, af Fru Östberg och Hr Kloed föredragen på ett utmärkt sätt. Äfven lyssnescenen efter denna innehåller vacker musik, och Tessa, frök. Jonson, har flere rätt nätta och väl sjungna saker att bjuda på. Tredje akten är ganska matt.

Hervès »Kosackflickan» på södra teatern lockar mycket folk men är till både libretto och musik underlägsen dennes »Lilla helgonet». Fröken Anna Petterson uppbär hufvudrolen förtjenstfullt, hon sjunger vackert och spelar raskt och behagligt. Vi beklaga att hon skall nödgas sjunga en så lasciv sång som »Vassskärningssången», hvilken snarare borde uthvisslas än, som nu, applåderas. Operetten har ännu några andra vågade saker, som just ej bidrager att ställa den högt på rangskolan bland dessa simpla operetter, hvilken genre nu borde vara utsliten.

Professor Byström hade d. 14 febr. en »Motettafton», denna gång i Storkyrkan och biträdd af fröknarna A. Kjeliberg (violin) och E. Petterson (sång), nya teaterns kör och musikvänner. Efter ett inledande Allegro för orgeln af Professor Byström följde Gloria Patri af Palestrina, vidare Andante för violin af Corelli, Ps. 424, sådan den ännu af gammalt sjunges i Dalarna, Recitativ och Aria af Händel, Prelude för orgel af Clèrambault, En gammal julsång »Dies est lætitiæ», grunden för Ps. n:o 60, Ps. n:o 250 från Dalarna (solosång) och slutligen Ps. n:o 124 (ur Luther-codex 1580). Psalmmelodierna voro harmoniserade af Prof. Byström. — Dessa förtjenstfulla musiktillställningar borde af allmänheten omfattas med mera intresse än vanligen är fallet, då de så väl äro af betydenhet för musikbildningen som ock erbjuda en musiknjutning af ädlaste och sällsyntaste slag. Prof. Byström annonserar om flera kyrkokonserter i landsorten under närmaste tiden och biträdes vid dessa af fröken Berthe Gaston.

Pianospelningens följder. I tvenne af den bekante massageläkaren, dr Zabludovski, assistent hos geheimerådet v. Bergmann i Berlin, utgifna monografier med titeln: »Om massagens betydelse för kirurgien och om dess fysiologiska grunder», yttrar sig författaren om de genom musiken, företrädesvis pianospelet, förorsakade moderna sjukdomarna på följande sätt: »Medan vi (läkarne) i fråga om violinisterna ha haft att göra med dilettanter, ha pianospelerskorna öfvervägande varit fackmusikidkerskor. Patienterna kommo under vår behandling, sedan de en kortare eller längre tid (1—4 månader) hade måst helt och hållet upphöra med att spela. Vi hade att göra med den s. k. paralytiska formen. Vid hvarje försök att spela erfors en tilltagande plågsam trötthet i handen och underarmen, i några fall ända upp till skuldran och ryggen; hos somliga ensidig, hos andra tvåsidig. Två gånger kunde smärtan härledas från fjerde fingret på venstra handen. Dessa patienter voro talangfulla och flitiga unga flickor. För att fullgöra de anspråk, man hade på dem, måste de dagligen spela 6 till 8 timmar. Sjukdomen verkade mycket nedsättande. Som de först kommo till massagebehandlingen, sedan de en kortare eller längre tid upphört att spela, tillät jag dem i början af deras kur att spela en fjerdedels timme om dagen. Hvar tredje dag ökade vi denna tid med fem minuter, men hvarvid en fem minuters paus måste göras efter hvarje fjerdedels timme. I stället måste patienterna inskränka sig till endast få fingeröfningar och åtnöja sig med att spela de äldre klassiska kompositörerna Haydn, Mozart och Beethoven. De nyare deremot, Chopin, Liszt och Rubinstein, genom hvilkas musik de hade ådragit sig sin åkomma, fingo de under kuren blott sällan befatta sig med. Dilettanterna lyckades det oss att bota efter omkring sex veckors behandling; efter flera månader inga recidiv. Men fackpianospelerskorna fingo, ehuru det efter några veckor var möjligt för dem att utan smärta spela några timmar, kort tid efter kurens slut recidiv, så snart de åter började sina lektioner och spelade fyra timmars tid eller derutöfver. Efter flera månaders lidande blefvo de nödsakade att lemna musikskolan.» — Med anledning af ett dylikt utlåtande har man nästan rätt att påstå, att Mozart och Beethoven skrifvit en sundare musik än Chopin, Liszt och Rubinstein. (*A. B.*)

Från in- och utlandet.

En musikalisk pristäflan anordnades under förlidet år af ordenssällskapet Par Bricol härstädes, omfattande kompositioner för mansröster. Pröfningsnämnden har nu tillerkänt priset (300 kr.) åt hr Emil Sjögren för en kantat af Holger Drachmann »Landtmanfærd», i svensk öfversättning benämd »Islandsfärd».

Kantaten som sönderfaller i tre afdelningar, är skrifven för manskör med orkester.

Hedersomnämnande tillerkändes jur. kand. O. F. Hagman för en qvartett »Den hvide, röde Rose». Hr H. är sedan Upsala-tiden känd som en begåfvad tonsättare. Till åtskilliga af våra »studentspex» har han skrifvit musiken.

Efter hvad det förljudes, lär hr Sjögrens kantat komma att uppföras vid en stundande konsert inom Par Bricole.

Ett svenskt musik-lexikon, en af författaren i lifstiden kompletterad och rättad upplaga utaf J. L. Höijers förtjenstfulla arbete, väntas utkomma.

Hr Lejdström har den 6 Febr. uppträdt på en af l'Association Literaire et Artistique Internationale — hvilkens hederspresident är Victor Hugo — gifven minnesfest med anledning af Ludvig Holbergs 200:de födelsedag, hvilken fest egde rum i den eleganta Salle Krigelstein vid Rue Charras. Hr Lejdström utförde der tvenne nummer, af Bengzon och Hallström samt belönades för båda med det mest lifliga och enhälliga bifall.

Det har förut varit sagdt, att hr Lejdström från Paris ämnade begifva sig till Frankfurt am Main, för att afsluta sina studier, men vi tro oss veta, att han öfvergifvit denna plan samt kommer att lägga sista handen vid verket i Paris. Hr L, har af Ambroise Thomas erhållit tillstånd att öfvervara sånglektionerna i konservatoriet.

Om »Stig Hvide», den norska operan af Ole Olsen, hvilken, som vi förut omtalat, är antagen till uppförande på Stora teatern i Stockholm, berättar norska Dagbladet, att texten är skrifven af kompositören sjelf, hvilken tagit ämnet dertill dels ur Marsk-Stig-visorna, dels från Ingemanns roman »Erik Menveds barndom». Operan är i 5 akter och börjar med Stig Hvides och den danska adelns sammansvärjning mot Erik Glipping samt slutar med marskens död på borgen Hjelm i Jutland. Hvar och en af operans 5 akter är af ungefär lika stort omfång som två symfonier. Men kompositören har också arbetat på sitt verk i 10 år. Ole Olsen är den förste norske kompositör, som skrifvit en stor opera och hvars ar-

bete är antaget till uppförande på främmande scen. Texten är redan öfversatt på tyska af en hr Leinburg och skall öfversättas på svenska af Frans Hedberg.

»Carmen» har med stormande bifall utförts på Kristiania Tivoli-teater. Fru Moe i titelpartiet samt hrr Henriksson och Sevôn som don José och toreadoren lofordas — jemte orkestern under hr Meissners anförande — mest af kritiken.

Göteborg. Sångföreningen hade den 16 Febr. å Handelsinstitutet sin första konsert under ledning af dr Karl Valentin. Föreningens »passiva» medlemmar fylde salen, och bifallet var lifligt.

Konserten inleddes med den sköna, af gripande dramatisk kraft fylda första scenen ur andra akten af Glucks »Orpheus» (Orpheus och kör). Solopartiet hade varit afsedt att utföras af en ung sångerska, hvars präktiga altstämma här skulle mer än någonsin tagit sig ut till sin fördel. Disposition kom dock i sista stund i vägen, och partiet öfvertogs af en tenor, som gaf det med vacker mumusikaliskt föredrag.

Andra numret var de tvenne omtyckta körvisorna för fruntimmersröster af A. Hallén »Påskklockorna» och »Vattenliljan». — En kraftig och storartad tondikt af Grieg, »Landkjending» (ord af Björnson) sjöngs af manskören. — Sista numret var Lindblads älskliga cykel »Om vinterqväll», hvars samling af soli och körer den ena mera intagande än den andra, nu som alltid lifligt anslog.

Ett mellannummer var en tonmålning å piano af d:r Valentin, ledsagande sången »Frithiof på sin faders hög» ur »Frithiofs saga», hvilken deklamerades af hr Palme. Det var ett slags ackompagnement till dikten, förstärkande dennas intryck med den musikaliska känslans kraft. Finhet och uttryck låg i kompositionen, som aldrig glömde sin rol af underlag, uppbärande det talade ordet och höjande dess verkan, men icke kväfvande det.

I d:r Valentin har sångföreningen vunnit en skicklig anförare, som säkert skall åstadkomma mycket med de förträffliga sångkrafter, som samlats under hans ledning.

Teresina Tua lemnade vårt land d. 16 Febr., då hon från Malmö reste öfver till Köpenhamn. Vid affärden voro ett par tusen personer samlade vid ångbåten och en studentqvartett, som biträdde på förmiddagens kyrkokonsert, sjöng Lindblads Ångbåtssång när fartyget lade ut. Hon yttrade till sin impressario att hon aldrig skall glömma Sverige, och så snart Amerika-tournéen är slutad ämnar hon återvända hit.

En af medarbetarne i Sydsvenska Dagbladet har »interviewat» impressarion herr Herrman angående Tua och erhållit följande meddelanden. Enligt hennes reselegitimationspapper skulle hon vara född i Torino d. $^{22}/_{5}$ 1867 (således ett år tidigare än uppgiften i »Nordisk Musiktidende») Hennes moder beröfvade sig sjelf lifvet för några år sedan, hennes far har varit orkestermedlem i Torino. Redan vid 5—6 år kom lilla Tua, hvars musikaliska anlag tidigt röjdes, till Paris, der hon utbildades hos Massart. Vid 14 års ålder blef hon under ett besök i Spanien utnämd till kammarvirtuos hos drottning Kristina.

Tua har gjort två tournéer i Sverige, från d. 24 Okt. till 9 Dec. förlidet år och från 1 Jan. till 16 Febr. i år. Emellan dessa gjorde hon en tripp till Warschau och spelade der på operan. Första gången lät hon höra sig i Stockholm, Göteborg och Upsala. Andra tournéen i Sverige var en verklig succès pyramidal, som grundlades i Göteborg och gick öfver alla gränser i Stockholm. Hr. Herrman klassificerar framgången på följande sätt: Kalmar, Wexiö, Karlshamn — mindre god; Karlstad Nyköping — bättre; Borås, Eskilstuna, Örebro — god; Jönköping, Linköping, Falun — mycket god; Norrköping, Upsala, Lund, Malmö, Gefle, Kristianstad — briljant; Göteborg — storartad; Stockholm — hors ligne.

Penningresultatet af samtliga konserterna var i första tournéen 20,000 kr., i den andra öfver 40,000 kr. brutto. Omkostnaderna voro också betydliga. Första gången var Tua fast engagerad för 500 frcs pr afton och fick på sin lott 12,500 frcs. Andra gången hade hennes arvode ökats till 625 frcs pr afton och hennes vinst till 20,000 frcs. Dessutom hade hon fritt vivre för sig och sin sällskapsdam. Hr Pohlig hade för sista tournén 2,000 frcs samt fritt vivres och fri resa. Hotellräkningarne gingo för 6 veckor till omkr. 4,000 kr., annonser och program till 2,000, jernvägsbiljetter för 4 personer till 3,000, vagnar: 750 kr., biträden vid konserten: 1,500 kr.

Den enda point noir i hela tournéen var konserten i Ladugårdslandskyrkan, säger hr Herrman, och anför derjemte att vid Trebellis och Ole Bulls konserter sålts för många biljetter utan anmärkning. Häri misstager sig dock hr H., ty ganska skarpa anmärkningar hafva gjorts vid detta och dylika tillfällen och det från flera håll, såsom Stockholmstidningarna kunna intyga.

På frågan om Tua har något att lefva på i fall hon upphör att konsertera svarar hr H., att hon eger omkr. 200,000 frcs, säkert placerade i italienska banker. Från Amerika har hon anbud på 200,000 frcs för nästa år. I Ryssland, der konserterna arrangeras af Grossman & comp:s musikhandel, får hon 1000 rubel för hvarje afton.

I Norrköping firades den 23 Febr. en Händelsfest inom musikaliska sällskapet. Dettas ordförande d:r W. Bergsten höll ett längre föredrag om Händel. Efter föredragets slut sjöng hr Düring den sköna arian ur Josua: »Får jag i Mamres lundar bo», hvarefter festen afslutades med Halleluja-kören ur Messias.

Upsala. Den 9:e och 12:e Febr. gåfvos här den 2:a och 3:e kammarmusiksoaréen. Vid dessa utfördes Mozarts d-mollqvartett, n:o 2 af de Haydn tillegnade, scherzo ur Cherubinis ess-durqvartett, Schumanns a-durqvartett samt Normans e-durqvartett, Beethovens qvartett op. 59 n:o 1 och andante (»Serenade») ur Haydns f-durqvartett op. 3 n:o 5. Soaréerna gåfvos af direktör Hedenblad å Gillesalen.

Mariestad. Violinisten Franz Fridberg med fru, hvilka göra »en afskedstournée i Sverige», gåfvo d. 15 Febr. konsert å stadshotellet härstädes.

I Falkenberg har bildats en musikförening, till en början utgörande en sextett af blåsinstrument, under ledning af sergeant Linderholm från Halmstad.

Enligt en uppgift i »Berliner Tageblatt» skulle tonsättaren Arrigo Boito ha blifvit utnämd till riddare af Nordstjerneorden.

Paris. Théâtre des Varietéés har gifvit en liten comedie-operette af Gondinet och Blum »Mamzelle Gavroche», som berömmes för sin qvicka libretto, hvilken ej lär vara skabrös, och för sin täcka musik af Hervé. Hufvudrolen spelades af Jeanne Granier.

»*La vie mondaine*». Charles Lecocqs senaste operett, gafs på Nouveauté's-teatern första gången den 14 Februari. Denna Lecocqs musik säges icke höra till hans mest framstående partitur. Uppfinning och verve saknas deri. Det bästa numret är en kärleksduo mellan baronessan och löjtnanten, delvis hållen i valstempo och hvilken interfolieras då och då af knallarna från den utom scenen pågående dufskjutningen samt slutligen öfverröstas af den larmande musiken från en hop lindansare. Operetten synes för öfrigt icke hafva att motse någon lång framtid.

— De förnämsta artisterna vid Stora operan i Paris åtnjuta ofantliga årliga honorarier, barytonisten Lasalle 128,000 francs, fru Krauss 127,000, altsångerskan fröken Isaac 80,000 och tenoristen Salomon 70,000 francs. De dagliga omkostnaderna uppgå till 20,000 francs, så att, om inkomsten af det årliga statsanslaget frånräknas, det behöfves en daglig inkomst af 16,000 francs för att icke någon förlust skall uppstå.

— Konservatoriet i Paris räknar för närvarande 670 elever. Vid stora operan derstädes finnes 21 sångare och sångerskor, som gått ut från konservatoriet, och vid Opéra Comique ungefär lika många. Af Théâtre Francais' medlemmar ha 43 deltagit i deklamationsöfningarna vid konservatoriet, och vid Odéon-teatern ha 20 konstnärer derstädes erhållit sin utbildning. Denna institution, som för 1886 erhållit ett anslag af 256,300 francs, spelar sålunda en mycket vigtig roll i fråga om den sceniska konstens utveckling i Frankrike.

En ny stjerna på sångens himmel tror sig den i Chicago utkommande »Svenska amerikanaren» ha upptäckt uti en viss fröken Elisabeth H. Ålander. Fröken Å. — säger tidningen — har varit endast några veckor i Amerika och är f. n. bosatt i Rock Island, Ill., sysselsatt med språkstudier. Men i förra veckan gjorde hon en liten utflykt till vår stad, och under vistelsen här var hon nog god att låta ett hundratal af sångens vänner härstädes höra sig i den amerikanska metodistkyrkan i hörnet af Clark-Washington street. Församlingen bestod af både amerikaner och svenskar. Och kritici saknades icke, enär arrangören hade dragit försorg om att flere musikkännare voro närvarande. Till desse räkna icke vi oss, som äfven voro der, men säga måste vi, att om vi någonsin tjusats af sångens makt så var det nu. Detta omdöme kan således gälla för dem som älska det friska och naturliga samt derför till hjertat talande i sången. Men den, hvilken är nöjd dermed utan att fästa sig mera vid det rent konstnärliga i prestationerna vid ett dylikt tillfälle, får ej tro, att han i fröken Å. eger endast en »natursångerska», hvars röst icke genomgått konstens stränga skola. Nej, fröken Ålander har fått en vårdad musikalisk uppfostran.

Berlin. Fröken Sigrid Arnoldson uppträdde den 19 dennes å den första soaréen för året vid kejserliga hofvet i Berlin. Omkring 140 personer voro inbjudna. Den unga sångerskan föredrog några svenska visor samt deltog med sin lärarinna, fru Artôt, i ett par duetter och i en terzett ur »Hemliga giftermålet», der den tredje stämman utfördes af fröken Beeth.

Dödsfall.

Pali, Racz, ungersk zigenar-violinist f. 1813, † d. 30 Jan. i Pest, der han bott i 28 år, föreståndare för ett utmärkt kapell. P. var en af de få bland zigenarmusiker, som bevarat sin ursprunglighet såsom nationel konstnär.

Skougaard, Severin, sångare, bekant under konstnärsnamnet Skougaard Severini, f. i Langesund (Norge), † i Newyork $^{14}/_{2}$, der han länge lefvat såsom sånglärare efter att ha uppträdt på europeiska scener. R. var i Stockholm 1864 och debuterade här på kgl. operan såsom Fernando i »Leonora» och Manrico i »Trubaduren».

Pristäflan.

För uppfyllande af vårt löfte om **musikpremie** till våra årsprenumeranter, hvilken äfven i år kommer att utgöras af prisbelönt pianomusik, få vi härmed inbjuda komponister inom vårt land till täflan. Premien är:

ett häfte om 10—12 sidor, innehållande melodiösa, lätt utförbara 2-händiga pianostycken, hvart och ett af minst en sidas storlek.

Priset är 150 kronor,

som utdelas helst till en enda tonsättare, om denne med insända alster af nämda omfång besegrar alla andra, men annars fördelas bland flere tonsättare proportionaliteter till de bästa styckenas antal och storlek. Kompositionerna böra före 1 nästk. September insändas till Svensk Musiktidnings expedition (Huss & Beers Musikhandel) Stockholm samt förses med motto å såväl manuskriptet som ett detta åtföljande kuvert, innehållande komponistens namn och adress, hvilka kuvert endast för de prisbelönta komma att öppnas.

REDAKTIONEN.

Wendela Andersson

meddelar fortfarande sångundervisning åt qvinliga elever efter Isidor Dannströms metod.

Anmälningar emottagas emellan kl. 10—11 f. m.

Adress: **Sturegatan N:o 36.**

INNEHÅLL: Om organistbildningen i Sverige. Af E. M. — Till föredraget af Beethovens nionde symfoni. — Om rationel pianoundervisning. — Vår Pristäflan. — Från Scenen och Konsertsalen. — Pianospelningens följder. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Annonser.

Fritz Arlberg,

Sånglärare.

Hovedvagtsgade 8. Köpenhamn K.

På **Huss & Beers** förlag har utkommit hos alla hrr Musik- och Bokhandlare:

LUDVIG NORMAN:

4 Pianostycken

op. 56.

Pris 1 kr. 50 öre.

IVAR HALLSTRÖM:

»Skall hon väl komma?»

(»ob sie wohl kommen wird?»)

Dikt af M. G. Saphir, komp. för Basröst med piano.

Pris 1 krona.

"MITT RIKE!"

(»Mein Königreich!»)

Dikt af *Carmen Sylva,*

komp. för låg röst med piano.

Pris 75 öre.

Emil Sjögren:

6 Novelletter

för Piano,

op. 14.

2 Häften à 2 kronor.

PÅ VANDRING,

6 Fantasistycken

för piano,

op. 15.

2 Häften à 2 kronor.

CLAIRE:

"Rappelle-toi!"

Polka de Salon

pour piano.

1 krona.

JOHAN STRAUSS:

"På månbelyst lagun",

vals för piano.

1 krona.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1885.